

Obsah:

Poděkování.....	3
Obsah:	5
1. Úvod.....	7
2. Organizační kultura jako teoretický rámec pro studium porodnic	14
2.1. Antropologické pojetí konceptu kultury.....	15
2.2. Koncept organizační kultury.....	26
2.2.1. Symbolicko-interpretativní přístupy ke studiu organizační kultury	30
2.2.3. Vymezení mého pojetí organizační kultury.....	32
3. Etnografie porodnic: k metodologii výzkumu	36
3.1. Výzkumná pole a výzkumné metody.....	37
3.2. Moje pozice v „terénu“	42
3.3. Několik poznámků k etice výzkumu.....	44
Oddíl I. MIKROÚROVEŇ – SOCIÁLNÍ INTERAKCE MEZI PERSONÁLEM A Klientelou	47
4. Kategorizace klientely ze strany personálu: Jak personál porodnic nahlíží na rodičky a další aktéry	48
4.1. Rodičky, klientky nebo „mamči“?	49
4.2. Kategorizace „maminek“	50
4.3. „Tatínkové“ a další aktéři	57
4.4. Vztah porodních asistentek k „maminkám“	60
4.5. Kategorizace rodiček v kontextu organizační kultury a v širších souvislostech	65
5. Předporodní kurzy jako nástroj enkulturace do organizační kultury porodnic.....	69
5.1. Základní charakteristika předporodních kurzů	73
5.1.1. Způsob organizace kurzů	74
5.1.2. Instruktori	77
5.1.3. Účastníci kurzů	80
5.1.4. Prvky organizační kultury ve „formě“ předporodních kurzů	84
5.2. „Poselství“ a cíle předporodní přípravy	86
5.2.1. Zavedení předporodních kurzů	87
5.2.2. Cíle studovaných předporodních kurzů v propagačních materiálech	88
5.2.3. Osobní cíle instrukturů	90
5.3. Diskutovaná témata	91
5.3.1. Biologické aspekty těhotenství a porodu	92
5.3.2. Témata týkající se organizace pobytu v porodnici	94
5.3.3. „Sociální“ téma	98
5.4. Seznamování s normami porodnice	99
5.4.1. Legitimizace prováděných procedur	103
5.4.2. <i>Grand tour</i> : socializace účastníků do prostoru porodnice	106
5.4.3. Seznamování s „lidskou stránkou“ porodnice	107
5.5. Interakce mezi aktéry na předporodních setkáních	109
5.5.1. Role a pozice instrukturů	110
5.5.2. Role a pozice účastníků kurzu	115
5.6. Diskuze, shrnutí a závěry	117
5.6.1. O co jde v předporodních kurzech a k čemu v porodnicích slouží?	117
5.6.2. Kde a jak se během předporodních kurzů „projevuje“ kultura dané porodnice?	120
5.6.3. Co a jak instruktoři kurzů učí účastníky?	121

Oddíl II. MESO – DIMENZE ZDRAVOTNÍCH PROFESÍ	124
6. Porodní asistentky, jejich profesní identita v kontextu organizační kultury a ve vztahu ke dvěma paradigmátům porodní asistence	125
6.1. Dvě paradigmata porodní asistence.....	127
6.2. Krátký exkurz do historie českých porodních asistentek	130
6.3. Profesní identita porodních asistentek.....	131
6.3.1. Profesní identita a role porodních asistentek ve vztahu k práci	131
6.3.2. Profesní identita porodních asistentek a jejich vztahy k porodníkům.....	136
6.3.3. Vztah porodních asistentek ke zdravotním sestrám	138
6.4. Profesionalizace porodní asistence.....	139
6.4.1. „Registrace“ a kredity	141
6.5. Diskuze, závěrečné poznámky a shrnutí kapitoly	146
7. Porodníci a gynekologové	150
7.1. Genderové aspekty v porodnictví.....	151
7.2. Vstup do profese a její hodnocení	155
7.3. Byrokratizace práce lékařů a soudní žaloby klientů	158
7.4. Srovnání perspektivy porodníků a porodních asistentek: několik závěrečných poznámek k profesím a kultuře porodnic	163
Oddíl III. MAKRO – ŠIRŠÍ VLIVY PŮSOBÍCÍ NA ORGANIZAČNÍ KULTURY. 166	
8. Kultury porodnic pod vlivem komerčionalizace porodní péče a konzumerismu ze strany rodiček	167
8.1. Konzumerismus a komerčionalizace v českém porodnictví	168
8.2. Transformace a komerčionalizace péče ve zkoumaných porodnicích	170
8.3. Vznik nerovností mezi „klientkami“	175
8.3.1. Konzumerismus a sociální postavení „přírodaček“	178
8.3.2. Sociální nerovnosti při porodu	181
8.4. Shrnutí kapitoly: širší vlivy a kultury porodnic	185
9. Shrnutí a závěrečná reflexe	187
10. Literatura	196
11. Použitá mediální sdělení:	208
12. Přílohy	209
Příloha A: Témata a otázky k polostrukturovaným rozhovorům s porodními asistentkami	210
Příloha B: Témata a otázky k polostrukturovaným rozhovorům s maminkami po porodu.....	211
Příloha C: Smlouva o realizaci etnografického výzkumu v porodnicích.....	212
13. Anotace	214
14. Annotation	214
15. Jmenný rejstřík	215